

ZGODNJA DANICA.

KATOLISK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVIII.

V Ljubljani, 23. prosenca 1885.

List 4.

Premišljevanje in molitve za vse stanovce.

(Dalje.)

Jezus dobri pastir.

Ena najljubeznjivših podob iz Jezusovega življenja je podoba dobrega pastirja, v kateri se nam sam predstavlja, ko pravi: Jest sem dober pastir. (Jan. 10). — Zares, tacega pastirja ni bilo in ga ne bo! On je tisti pastir, ki je popustil 99 ovac v pušavi in je šel za zgubljeno ovco, dokler je ni najdel. In ko jo je najdel, jo je na rame zadel in k čedi nazaj prinesel. (Luk. 5). On je tisti pastir, ki svoje ovce vodi na dobro pašo in jih pase na Izraelovih gorah pri potokih in na vsih selih dežele. On je tisti pastir, od katerega piše sv. prerok Ezechiel, kako je skerbni za svoje ovce, ko pravi: Zgubljeno bom poiskal, zbegano zavrnem, ranjeno obvezal, slabo poterdil, debelo in močno varoval, in jih bom pasel po pravici. (Ezech. 34, 13—16). On je tisti pastir, ki je dal svoje življenje za svoje ovce. Ko je videl, da je peklenski volk drago mu ovco (človeški rod) ugrabil in jo končati hotel, ni nehal pred, da mu jo je iztergal iz žrela, če tudi je pri tem lastno življenje dati moral. In kako je svoje ovce ljubil, je še umirajoč pokazal, ko jim je svoje lastno meso in svojo lastno kri v jed in pijačo zapustil, zato da bi ne omagale, in da bi poslednjič večno življenje imele! Jezus je dobri pastir, se tedaj pravi, da je on vse storil, da bi človeški rod rešil pogubljenja in da bi neumerjoče njih duše večno zveličal.

Po Jezusovem zgledu pa tudi mi moramo biti dobri pastirji, to se pravi: tudi mi moramo za zveličanje duš skrbeti, delati in terpeti, in posebno mi, ki imamo več ali manj duš v skerb izročeni, kakor duhovni svoje farmane, starši in gospodarji svoje otroke in podložne!

To pa: za zveličanje bližnjega, posebno podložnih skrbeti, ni le 1) naša dolžnost, ampak je tudi 2) naj lepši in naj zaslužniši opravilo, in je 3) tudi vsakemu mogoče.

1. Da je naša dolžnost za zveličanje bližnjega skrbeti, nas uči naš Gospod Jezus Kristus sam, ki pravi: Ako pa greši zoper tebe tvoj brat, pojdi in posvari ga med seboj in med njim samim. Ako te posluša, si pridobil svojega brata itd. (Mat. 18, 15. itd). In pri preroku Ezechielu beremo: Tako pravi Gospod: Ako hudobnemu porečem: Hudobnež, umerl boš, umerl!

pa mu tega ne poveš, da bi se hudobni vernil s svojega pota; bo hudobni umerl v svoji krivici, njegovo kri pa bom tirjal iz tvojih rok. Če pa hudobnega opominjaš, da naj se verne s svojih potov, in se ne verne s svojega pota, bo sam umerl v svoji krivici; ti pa si otel svojo dušo! (Ezech. 33, 8. 9). Posebno pa so to dolžni duhovni pastirji, stariši in predpostavljeni. Njih dolžnost je, da čujejo nad sebi izročeni; da dobre na pravi poti ohranijo, kateri pa so zašli, da jih z opominjevanjem, svarjenjem, podučevanjem, primernimi kaznimi, z molitvijo zopet na pravo pot pripeljejo. To tudi tirja naravnost sv. Pavel, ko piše Timoteju. (Tim. 5, 8.): Kdor pa za svoje, zlasti za domače ne skerbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika.

2. Za zveličanje bližnjega skrbeti in delati, je pa tudi naj lepši in naj zaslužniši opravilo. Sv. Krizostom pravi: Za zveličanje duš delati je boljše kakor postiti se; je častnejše, kakor martran biti; in eni sami duši v nebesa pomagati, je blažji, kakor čudeže delati. Nobeno opravilo ni zaslužniše, kakor duše zveličevati, ker je ena sama duša več vredna, kot vsi zakladi celega sveta, in je pogin ene same duše več nesreča, kakor če bi vse stvarjeno na nebu in na zemlji poginilo. — Duša človeška je toliko vredna, kakor zopet sv. Krizostom nadaljuje, da bi se Jezus ne bil čisto nič obotavljal, tudi zavoljo ene same duše iz nebes na zemljo priti, zanjo terpeti in umreti! Kako zaalžno je, če človek le eni sami duši v nebesa pomaga, nas uči sv. apostelj Jakob, ki piše: Bratje moji, ako kdo izmed vas zajde od resnice, pa ga kdo verne; naj ve, da kdor verne grešnika od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo od smerti in pokril veliko število grehov. (Jak. 5, 19—20).

3. To opravilo: Za zveličanje bližnjega skrbeti, je pa tudi vsakemu kolikor toliko mogoče. — Res, da so za to pred drugimi poklicani duhovni, ker je to poglobitna dolžnost njih stanú; potem misijonarji, ki nalašč gredo križem sveta zgubljenih ovčic iskat in jim v nebesa pomagati; potem starišev in predpostavljenih, da se po njih krivdi nobeden izročeni ne zgubi: ali pri vsem tem je vsakemu mogoče tudi po svojem kaj storiti k zveličanju bližnjega. — Ti res ne moreš sam iti v daljne kraje nevernike spreobračati; ali misijonarje pa lahko podpiraš; ti res ne moreš ne znaš drugim pridigovati; ali posvariti, lepo opominjati pa zamoreš svojega bližnjega, ko vidiš, da je

nevarnosti grešiti; ti res ne moreš grešnikov s silo iz slabih družin proč vlačiti; ali moliti pa vender zamoreš za spreobrnjenje grešnikov in nevénikov; ti morebiti ne moreš z opominjevanjem veliko opraviti, če te ne poslušajo, ali dobre zglede zamoreš vender dajati; ti res ne moreš kaj v ta namen darovati, ali tudi morebiti veliko v ta namen moliti, ker si reven ali bolan; poterpeti pa vender zamoreš in svojo revščino ali bolezen v spreobrnjenje nevénikov, krivovercev in grešnikov pa vender Bogu darovati zamoreš!

Molitev.

O Jezus, Ti mili in dobri pastir naših duš! najpred se Ti zahvalim, da si za mojo ubogo dušo toliko storil, toliko terpel! Če bi Ti ne bil tako skerbno za mano hodil in me varoval, če bi me Ti ne bil tolikrat hudobnemu sovražniku iztergal in me nazaj pripeljal; bi bil že pogubljen! Pa Ti si še več storil. Postavil si tudi mene tako ali tako za pastirja Izraelove hiše, izročil si mi dosti čbilo čedo (kakor duhovnu, očetu ali materi, šolskemu učeniku ali učenici). To čedo, da naj gonim na dobro pašo, jo varujem pred zgrabljivimi volkovi, in slednjič vse k Tebi pripeljem. O kako imenitno in zaslužno opravilo si mi izročil! O kako veliko plačilo me čaka, če Ti veliko duš pred pogubljenjem otmem in Tebi pridobim! Morebiti sem poprej katerega pohujšal, kateri duš k pogubljenju pripomogel; to hočem zdaj popravljati s tem, da toliko več duš rešujem. S kraljevim prerokom Davidom tudi jest hočem hudobne podučevati, in grešniki se bodo k Tebi vernili! Po Tvojem zgledu, o Jezus! tudi jest želim dober pastir biti čedi, čez katero si me postavil. Za zveličanje sebi zročenih hočem delati, akerebeti in terpeti, in ko bi tudi imel življenje dati. Nočem biti kakor najemnik, da bi ob času nevarnosti, ob času nalezljive bolezni proč bežal od svojih ovčic; temuč s Tvojo gnado hočem stanovito svojo pastirsko službo opravljati! Obvaruj me, o Jezus! te nesreče, da bi se po moji zanikernosti le ena sama ovčica zgubila, ampak daj mi gnado, da sebe in vse mi izročene zveličam; da bom na dan sodbe, ko bodeš pastirja in čedo sodil, reči zamogel: Glej Gospod, vse, ktere si mi izročil, sem Ti pripeljal, nobenega nisem zgubil! Amen.

Križev pot v Jeruzalemu in po katoliškem svetu.

III.

Veselo je, da se prav pogosto napravljajo križevi poti in da slovenski narod goreče opravlja to pobožnost, ki je živim in mertvim tolikanj koristna. Frančiškanski mesečnik na Araceli v Rimu (*Acta ordinis Minorum*) je med drugimi koristnimi spisi prinesel tudi obširniše pojasnovanja in nauke o štacijonih (postajah) križevega pota; iz teh želimo blagim čitateljem v prid za naše okolišine bolj potrebno posneti. Križev pot postavljati in blagoslovljati je prednost serafinskega reda čč. oo. frančiškanov; toraj so tudi nauki v tej zadevi iz redovnega središa zanesljivi.

Vediti je sedaj dobro marsikaj, kar tiče oblast štacijone postavljati; pogoje, da so veljavno postavljeni, ali tudi kar tiče veljavo že postavljenih; potem je treba vedeti pogoje, da se pri opravljanju te pobožnosti res odpustki zadobé.

Papež Inocencij XI je redovnikom serafiskim poterdil predprave in rabo križevega pota z nekterimi odpustki za nekaj lét. Inocencij XII je te milosti razširil. Benedikt XIII je poterdil privoljenja obeh Inocencijev in do-

volil, da se morejo ti odpustki obračati tudi za duše v vicah, in raztegnil jih je na vse veruike obojega spola, ako križev pot tako kakor redovniki in pri njih opravljajo.

Klemen XII je privolil, da štacijoni križevega pota se smejo postavljati po cerkvah, molitviših, samostanih, hospitalih in po družih za pobožnost odločenih krajih (ki velikemu predniku frančiškanskega reda niso podverženi) po vsem keršanskem svetu, samo da jih redovniki frančiškanski postavijo, ter imajo obiskovavci ravno tiste odpustke, kakor jih imajo po cerkvah in krajih imenovanega reda, vender s to pogojo, da privoli škof tistega kraja in da je zadovoljen tudi dotični župnik in prednik cerkve, samostana, hospitala ali kraja. (Breve: *Exponi Nobis*, 16. pros. 1731.) Sv. Leonardo a Portu Mavricijo, goreči pospeševalec križevega pota, je to papeževo pismo močno širil in pospeševal. Razširil je tudi to oblast postavljati križeve pote, kar tiče blagoslovljavce. Tudi papež Benedikt XIV je bil goreč pospeševalec križevega pota. Pij IX je dovolil l. 1871, da se smejo štacijoni blagoslovljati brez ozira na kako vtesnjenje zastran oddaljenosti ali bližnosti drugega križevega pota.

Naj višji in nevtesnjeno oblast štacijone postavljati ima rimski papež in sveti zbori rimske kurije, katerim je ta oblast od papeža izročena, ker je Kristusov namestnik. Navadno starodavno oblast pa ima serafinski red. (*Ordo S. Francisci Observantium, Reformatorum, Recollectorum et Discalceatorum*) pod svojim velikim prednikom ali redovnim generalom v Rimu. Ta pravica izločno iz edino temu redu gre z ozirom na sveto deželo in starodavno varstvo svetih mest ali krajev našega odrešenja.

(Dalje nasl.)

Pastirski list

nadškofov in škofov zedinjenih držav zbranih v tretjem skupnem zboru v Baltimori do duhovnov in svetnjakov njih škofij.

(Dalje.)

Ta nauk tedaj je v tesni zvezi z življenjem in delovanjem svete Cerkve, in Vatikanskemu zboru se je primérno zdelo, da ga posveti s slovesno določitvijo. Zato tedaj, da v prihodnjich nihče potuhnjeno ne terdi ter ne reče, da ne vé, kje in kako bi zvedel, kaj uči Cerkev vradno; pred vsem, da nihče ne trosi semena, nesrečnega semena krivih naukov neoporečen s pretevo, da se sklicuje zarad sodbe sv. stolice bodi si na učena vseučilišča, ali državna sodišča ali prihodnje posamezne ali občne cerkvene zbore, kakor so takisto ravnali Luter in Jansenisti, določila je Cerkev živega Boga neoporekljivo po očetih Vatikanskega zbora, da je naslednik sv. Petra na apostolskem sedežu v Rimu nje pravi (avtentični) prepovednik, in da to, kar on službeno razsodi kot glavav Cerkev, je del verskega zaklada, katerega ji je naš Gospod Jezus Kristus izročil, naj ga varuje, in da to ni podverženo protislovju, dvoumnosti ali pregledovanju, temuč vsi morajo to nepogojno sprejeti in verovati.

To veljavno razlaganje pa nima v sebi nič novega, nič tacega, čemur bi se bilo čuditi. To je le slovesno poterjenje ali razlaganje tega, kar je Cerkev zmirom verovala in v navadi imela. Vendar oznanjenje te velike resnice je najhuje razjarilo peklenske vrata, oblasti teme, ki neprestano napadajo Cerkev postavljeno na sv. Petra, dasiravno vedo (ker tudi hudoba veruje in se trese pri svoji veri), da je ne morejo premagati, niti razdrobiti, in njih onemogla zloba razlegala se je po zemlji. Razlaganje nezmotljivosti je zbudilo vihar to-

gotnega obrekovanja in nesramnega psovanja v taki meri, da se le redko kedaj nahaja pri naših nasprotnikih. Peščica odpadlih katolikov se je odločila od naše občine, a oni (že poprej) niso pripadali k nam.

A vendar, kar je bilo bolj resno, kralji na zemlji in knezi so se zbrali zoper Boga in zoper Njegovega maziljenca zaradi te razlage. Ponavljali so zoper našega Zveličarja stari bojni krik judovski, kterege so tolikrat ponavljali preganjavci svete Cerkve. Rekli so, nezmotljivost naslednika sv. Petra je sovražnica svetni oblasti. Tukaj vidimo, da se krepka beseda svetega pisma jasno potojuje: „Hudobija je sama sebe nalagala“. Papež so po razglasenji Svoje nezmotljivosti toliko sovražnik cesarjem in človeškim vladam, kolikor je bil nezmotljivi Peter sovražnik Neronu, ali kolikor je bil Kristus naš Gospod, ki je bil nezmotljiva resnica, sovražnik Avgustu in Tiberiju, pod kterima je na svet prišel, učil in terpel. Tiste vlade, katere so pred tremi stoletji nove nauke Cvinglijeve, Lutrove in Kalvinove nasprotnim ljudstvom vailovale z mečem, bile so tačas tudi perve, da, edine, ki so meč potegnile zoper katoliške verne in posebno zoper škofo in mašnike. Njih namen je bil, iztrebiti počasi katoliško cerkveno vladu (hierarhijo) ter nadomestiti jo s kako podkupljivo duhovščino, ki bi podverglja svoje pridige in svojo službo državni oblasti. Da to dosežejo, morali so teptati z nogami slovesne pogodbe in osnovne (organične) postave. Katoliki na Pruskem pa, duhovščina in ljudstvo, so se vzdignili kakor močni zid zoper trinoštvo svojih vladalcev, a poprej že so bili svojo vdanost in zvestobo do deželskih postav sijajno dokazali. S silno močjo in s čudovito vztrajnostjo poslužili so se slehernega postavnega in vsavnega pripomočka, da so nasprotovali napredku despotisma in da rešijo svojo lastno svobodo in ono svoje dežele. Dali so svetu čudovit izgled in upati smemo, da o svojem času žertve trinožnega liberalizma po katoliških deželah bodo imele modrost in serčnost, posnemati ta lepi izgled. Boj terpi že štirinajst let, a tudi prijatelji te vlade ki koperni po preganjanji, prisiljeni so spoznati, da je ves boj brezvspešen in najboljši dokaz temu je, da so se mogli vladavci na Pruskem opirati na domoljubje katolikov, da se ustavijo napredujočemu socijalizmu in rovarstvu. Tudi na Švicarskem se je moglo udati preganjanje prizanesljivosti in spravnosti našega svetega Očeta Leona XIII. Preljubljeni bratje! Ni Vas treba opominjati, da se zvesto in terdno oklepajte tega nauka vatikanskega zbora, ker od svoje mladosti ste vzgojeni v tem nauku isto tako, kakor Vaši očetje v tem času, ko tega nauka (o nezmotljivosti papežev) niso še oklepale vnanjosti določbe, tako so namreč prvi kristjanje terdno bili prepričani o božji natori Sina in sv. Duha skozi tri stoletja, dokler ni Cerkev za potrebno spoznala, to določiti na zborih v Nici in Bizancu.

Tudi v naši deželi so pisatelji in govorniki, ki Cerkev poznajo le po spakah, kakor jih presoja naslika, tu in tam povzdignili enake tožbe; a kljub temu, da so po nekodi in za nekaj časa duhove razburili, skazalo se je zdravo čutstvo ameriškega ljudstva nasproti temu obrekovanju. Mi smemo vendar reči, da poznamo postavodajo, vredbo, naprave in duha katoliške Cerkve, a tudi postave, vredbo in duha naše dežele; izrekamo pa in še povdarjamo z vso določnostjo, da ni ga nasprotja med obema. Katolik se čuti domačina v severnih državah, kjer je njegova Cerkev vedno vplivala na korist osebnim pravicam in splošni svobodi. In Amerikane, pravedno misleč, ni nikjer bolj domačin, nego v katoliški Cerkvi, ker sicer drugej ne more dihati zraka nebeške resnice, ktera nas zamore oprostiti. Enako resnobno zavračamo terditev, češ, da mi moramo nekaj

popustiti v svoji vdanosti do naše Cerkve, da smo pravi Amerikanci; enako tudi podtikovanje, da moramo imeti manj ljubezni do načel in naredb naše dežele, če hočemo biti pravi katoliki. Izpeljevanje, da katoliška Cerkev je sovražna naši veliki ljudovladi, ker uči, da „vsaka oblast prihaja od Boga“ in pri zgodbah, valed katerih je bila osnovana ljudovlada, spozna božjo previdnost, ki je vse na to vodila, in dalje, ker pri deželskih postavah vidi veljavo Božjo, ki jih potojuje — bi bilo obdolženje toliko nesmiselno in protislovno, da se moramo čuditi, ako se sliši kaj tacega iz ust oseb prav navadnih znanost. Mi mislimo, junaki naše dežele so bili orodje v rokah Boga vseh narodov, da vstanovi domovino svobodi, z velikim spoštovanjem gledamo tukaj do Vsemogočnega in do Njegovega orodja pri tem delu, a da se ohrani ta dedšina svobodi, katero so nam zapustili, zato bi se vzdignili naši katoliški državljani kakor en mož, in ko bi prišla kedaj v nevarnost, česar naj nas Bog varuje, bi zastavili svoje življenje čast in premoženje.

Nič manj brezmiseln bi bila dozdeva, kakor da bi bilo v svobodnem duhu naše ameriške naredbe ali vprave kaj posebnega, kar bi se ne vjemalo s popolno podložnostjo do Cerkve Kristusove. Duh ameriške svobode ni duh razberzdanosti in brezrednosti. V bistveni pogoj mu je ljubezen do reda, spoštovanje do pravne veljave in pokorščina do pravičnih postav. V značaji svobodoljubnega Amerikanca se ne najde ničesar, kar bi ga zaviralo, da bi se spoštljivo ne podvergel Božji veljavi našega Gospoda ali ravno tisti veljavi, ki je po njem izročena apostelnom in njegovi Cerkvi. Tudi na svetu ni bolj zvestih priveržencev katoliški Cerkvi, stolu sv. Petra in namestniku Kristusovemu, kakor so katoliki zedinjenih držav. Naj so se porodili tesnoserčni, izključljivi, narodni nazori in presodki o cerkveni veljavi in osnovi, kakor je sploh navadno v sebični nameri nekterih vladarjev in narodov v preteklem času, a katoliki ameriški temu ne priterjujejo. Njegov naravni nagon, njegova verska vzgoja bi mu prepovedala, podvreči se v verskih rečeh naredbam države, ali kaki drugi zgoli človeški veljavi. Vero in cerkev sprejme, ker izvira od Boga in obsega vse dežele in narode, ker ni omejena na kako narodnost ali kak kraj, namenjena vsem človeškim otrokom in ni omejena na kak poseben rod ali jezik. Hvalimo se, da smo in hočemo ostati z blagoslovom Božjim, ne ameriške cerkev, ne cerkev zedinjenih držav, niti kaka druga cerkev v katerem koli drugem vtesnjenem ali omejenem smislu, ampak bistveni del te svete katoliške in apostolske Cerkve Kristusove, ki je telo Kristusovo, ker ni razločka med verstami in narodi, temuč so vsi eden v Jezusu Kristusu.

Po vstikanskem zboru sv. katol. Cerkve napadali so papeža nad vso mero in s tem so prav očitno dokazali, kako razjarjene so hudobne oblasti nad jasnimi izreki Božjih resnic, a po tem zboru bili so sv. Oče najhuje napadani. Dopadlo se je tudi Božji pravici, da so za nekaj časa izročeni milosti svojih sovražnikov, da brezbožna sila sama sebi dokaže krivico, da se vsemu svetu jasno pokaže pravi značaj in nerazrušljivost službe sv. Petra, in da se modrost Božje previdnosti, ki je varovala nezavisnost te službe v preteklosti, jo brani tudi v prihodnosti in na novo vterjuje. Veliki in ljubljeni Pij IX umerli so kot jetnik v Vatikanu in Leon XIII so podedovali z apostolsko službo tudi apostolske skušnje. Dan na dan so mogli gledati in priča biti temu, kako prederzna roka pleni blagó, posvečeno veri in ljubezni bližnjega, in ga pomeče v shrambe državi. V tem trenutku vidi, kako ravno tista posilna roka grabi premoženje rimske Propagande, katero so pobožni

dobrotniki namenili za razširjanje Kristusove vere po misijonskih deželah. To dejanje, ki se nikakor ne da opravičiti, je zbudilo nejevoljo in oporekanje pri katolikih vsega sveta, pa iz nobene dežele se ta glas ni tako jasno začul, kakor iz naše. Zahvalimo se naši vladi za nje trud, da se otme amerikanški vstav zaplenitve in mi upamo, da protest in prošnja vseh vlad in narodov, ki ljubijo resnico in sovražijo krivico, pripelje grabeža do tle, da se bode krivice sramoval in že zaradi tega pošten postal. Med tem se pa obračajo serca vseh katolikov s toliko večjo ljubeznijo do svojega preganjanega Višepastirja in prinašajo darove, bodi si obilne ali pisle, da more svojo vzvišeno službo opravljati. Bili ste, preljubljeni bratje, v ti reči v preteklosti tako radodarni, da Vas ni treba dalje buditi k zbirkam, ki so po Vaših škofijah v ta namen vsako leto. Pokažite v dejanji svojo zvestobo, potem bode Vaša verna močnodušna ljubezen prekosila krivičnih vstrajnost.

Med tem, ko prenašajo Leon XIII skušnje, katere jih napadajo, z junaškim srcem mučenca in pričakujejo dneva, ko jih bode rešil Vsemogočni, občuti se Njih čverstost in modrost do krajnih mej po zemlji. Z vladami v Evropi vodijo obravnave, ki obetajo v kratkem času Cerkvi mir. Na vzhodu pripravljajo pot brezštevilni množici, da se poverne h katoliški edinosti tam, kjer je gerško razkolništvo tako dolgo ubranilo zedinjenje s prestolom sv. Petra; ko najdejo pot v dosihdob neznane in nepristopne dežele, pošljejo tje sv. Oče katoliških misijonarjev. Vsemu svetu so že večkrat dajali najmodrejših svetov in kazali pot, po katerem pridejo na tako važnem modroslovnem in zgodovinskem polji do resnice. Tudi so naznanili pripomočkov, kako se dá človeško življenje izboljšati, kar se tiče oseb, družin in vesoljne družbe, kazali so pota, po katerih naj hodijo človeški otroci, „da bode videlo vse meso zveličanje Božje.“

Kar pa prav posebno Sv. Očetu pri njih raznih in mnogoterih dolžnostih napravi veliko veselja, pa tudi zavdaja veliko skerbi, to je napredovanje katoliške Cerkve v teh zedinjenih državah. S preljubno skerblijivostjo so ohranili in oserčevali njih predniki slabotne začetke katoliške Cerkve pri nas. Oserčevali in gojili so nje razvoj v čistem zraku svobode, kjer stoji ime Carroll v enaki svetlobi na čelu novorojene cerkvene vlade, kakor med prvimi rodoljubi v deželi. Korak za korakom vodili so nje napredek, ko so se v neverjetni hitrosti množili duhovni in škofije, stotine vernih namnožile so se na tisoče in na milijone, cerkve, šole, svetišča, bolnišnice, akademije in kolegije pokrivalo so deželo z domovji nebeške resnice in keršanske ljubezni do bližnjega. Ni še preteklo stoletje, odkar se je pričelo delo, ko je bil imenovan prvi nadškof v Baltimoru l. 1789, in vendar moramo pri pogledu na to, kar se je doseglo, zaklicati: „Gospod je to naredil, in čudovito je to v naših očeh.“

Pri tem čudnem razvoji, začeni od prvega početka misijonskega dela pa do današnjega časa, ko se bližamo veličastnemu dveršenju cerkvene hierarhije, vodila je pa modrost naše hierarhije in naslednikov sv. Petra vse napredovanje, ki se je polagoma, a vendar tako čversto razvijala na pravo pot katoliških in apostolskih izročil z združeno močjo obeh vdeležencev. Da bi se posvetovali z zastopniki ameriške hierarhije, kar tiče najvažnejših verskih zadev v ti deželi, poklicali so bili sv. Oče pretečenega leta vse nadškofe združenih držav v Rim. Sedanjí cerkveni zbor ima nalog prirediti v djansko obliko pripomočke za versko izboljšanje, ki so bili tam ali sklenjeni ali nasvetovani.

(Dalje prih.)

Sv. Karol Baromej.

(Nadalje in konec. Prim. št. 1.)

Zavoljo važnih dolžnosti, ki so ga vezale s celo Cerkvijo, je moral sv. Karol bivati v Rimu, ali silno je želel podati se v svojo lastno škofijo. Skerbel je pa med tem, da so njegovi namestniki škofijo obiskovali. 7. dan decembra l. 1563 je bil posvečen za škofa, 23. dan marcija naslednjega leta je prejel „palij“, t. j. nadškofovsko znamenje, in lotil se je z vsemi močmi težavnega dela: prenovljenja milanske nadškofije po določenih tridentinskega zbora. Ker je spoznal, da mu bode ravno ustanovljeni red jezuitovski pri tem delu dobro pomagal, je poslal istega leta 30 očetov tega reda v svojo škofijo, izmed katerih so bili trije namenjene voditi duhovsko semenišče, ustanovljeno 11. novembra 1564. Semenišče mu je bilo neizrekljivo pri sercu, kakor pričajo njegova pisma, n. pr. 6. jan. 1565: „Zelo me zanima vspeh mojega semenišča; prosim vas, da bi mi vse natanko naznanili, kar se godi dan za dnevom, zlasti kar se tiče učenja, razredbe šolskih ur. Pošljite mi imenik otrok, imena gojencev, kakor tudi učencev. Ne mislite, da so zame te reči malenkosti. Veliko mi je na tem, da pozvem vse, tudi podrobnosti.“ Kolika skerb! In vendar je moral imeti skerb tudi za druge zadeve velike škofije in verhu tega še za vso Cerkev. A sv. Karol si je bil svest, da je treba prenavljati vodnjak, ako se hoče piti čista voda. L. 1565 mu je bilo dano podati se v svojo škofijo in 15. oktobra je obhajal prvi provincialni cerkveni zbor. Vse je občudovalo modrost 26letnega kardinala, ki je zbor tako izvrstno vodil, da je bilo njegovo delo že do 3. nov. končano. Sv. Karol je obhajal odslej vsaka tri leta škofijske shode, t. j. shode duhovstva vse škofije, v katerih se je posvetovalo in sklepalo o škofijskih zadevah. Kakor marsikje drugod, se je bilo tudi v milanski nadškofiji nabralo precej slabega, kar je bilo treba odpraviti. In sv. Karol je poklicala božja previdnost, da je s svojo gorečnostjo in s svojim izgledom odpravljaj razvade, odvrčal pohujšanje, kaznoval nepokorne, najprej pa sam dajal izgled najlepšega življenja. Konec l. 1565 mu je umerl stric papež Pij IV, in Pij V je zasedel prestol sv. Petra. Tudi ta papež je hotel imeti Karola v Rimu pri sebi: toda svetnik ne jenja prositi, dokler ni smel podati se v svojo škofijo, kar je storil v marciju 1566 in odslej je bival večinoma pri svoji čedi.

V malo versticah ni moči takó popisati vlade škofovske sv. Karola, kakor bi bilo primérno. Tudi je Slovenecem že popisano v „življenji svetnikov“ III, str. 206—213 prav izvrstno, in zato hočem tukaj le nekatere stvari načrtati. Oživiti je bilo treba v njegovej škofiji pravo cerkveno duhovsko življenje; začel je tedaj sam vravnavati svoje življenje popolnoma v tem duhu. Vse ne zelo potrebne posle dal iz službe, onim pa, ki so ostali, je nalagal ostra pravila. Njegovo stauovanje je bilo zato bolj podobno samostanu, kakor škofovski palači. Potem je prenavljal svojo duhovščino, kapitel, vrade, samostane. Pervomu je bilo, da se je privadila duhovščina nespotikljivega življenja, potem pa tudi pravemu duhovskemu izobraževanju. Bogoslovsko vednost je zelo cenil: bogoslovje sv. Tomaža Akvinskega je moralo postati znano vsakemu njegovih duhovnikov, kedor ni mogel prebaviti velike njegove „Summe“, moral je poseči vsaj po kakem krajšem navodu. „Rimski katekizem“, katerega je sv. Karol pomagal spraviti na svetlo, naj bi bil v rokah vsakega duhovnika po željah svetnikovih. — Kot viši duhovni pastir je ljubil svetišče Gospodovo in si prizadeval, da se je lepo obhajala služba božja. V svoji škofiji je ohranil tako zvano „ambrozijansko službo božjo ali liturgijo“, ki je bila od Ambrozijevih časov navadna v Milanu. Ljubil je lepo petje

in se potegoval tudi za figuratno petje, kateremu je pridobil častno mesto v cerkvi. Tudi muzika naj bi pove-
ličevala v cerkvi Boga; toda muzika naj le spremlja petje.

Med glavne dolžnosti škofove spada obiskovanje škofijsko, nekaj zavoljo zakramenta sv. birme, nekaj da škof vidi, kako duhovni pastirji in cerkveni predstojniki vladajo svoje vernike. Sv. Karol je imel posebno skerb za škofijsko obiskovanje in pri tem opravilu je razodeval čudovito moč in gorečnost. Pridigal je včasih celo po trikrat na dan in ni se dal pregovoriti svojim svetovalcem, da bi bolj oziral se na svoje moči in svoje zdravje. Imel je ne samo za posebno pravico, ampak tudi za dolžnost „pasti svojo čedo“ z naukom besede Božje. Gledal je pa tudi na to, da se je duhovščina dobro privadila oznanovati besedo Božjo. Hodil je rad poslušat ob praznikih, ko so njegovi semenišniki vadili se razlagati sv. evangelije in imeli za vajo pridige. Govori sv. Karola so krepki, priserčni in polni so Duha Božjega. — Vstanovil je bil veliko pobožnih družb; zraven drugih je znamenito društvo duhovnikov, ki so se zvali: Obláti, t. j. darovani. Ti duhovniki so namreč naredili obljubo, da bodo svojemu škofu popolnoma pokorni, prevzeli vsako opravilo in vsako službo po želji in povelji višega pastirja in se ne ozirali nič na slabe dohodke ali druge težave. To društvo je storilo takrat obilo dobrega. Tudi za šole je skrbel in jih je mnogo vstanovil, manjših in večih.

Pri tem ni pozabil besed apostelnovih: Tarem svoje telo in ga v sužnjost devam, da, ko druge učim, sam ne bom zaveržen (I. Kor. 9, 27). Sv. Karol je napredoval od leta do leta v zatajevanji. V mladosti je bil on vaje mehkega in zloznega življenja: kot škof pa je ljubil oestro obleko, tudi se je včasih do kervi bičal. Za se je bil zadovoljen s kruhom in vodo, se vé, gledal on je tudi na to, kaj zahteva gostoljubnost in ljubezen do bližnjega. Pogostoma je imel duhovne vaje, po noči je najraje premišljeval in molil in si do skrajne meje spanja prikrajševal, da je bil truden po dnevu. Zadnje dneve svojega življenja je najraje predvarjal Gospodovo smert in njegov pokop. — Njegova radodarnost je bila povsod znana, ravno tako pa tudi njegova ponižnost. — Ljubezen do bližnjega je razodeval s tem, da je kaj rad obiskoval bolne. Ko je zavréla strašna kuga po Milanu l. 1576, se je tako obnašal, kakor le pastir, ki daruje svoje življenje za ovčice. Lepo ga je posnemal lani nadškof napoljski ob hudi koleri, da je pridobil celó zahvalo zagrizenih sovražnikov.

Čutil je sv. Karol že več časa pred svojo smertjo, da se mu bliža zadnja ura. Dobila ga je pripravljenega. Neizrečeno ginljivo je, kar nam pripovedujejo tedanji pisavci o njegovih poslednjih trenutkih. Zaspal je v Gospodu po noči od 2. do 3. novembra, slovesno previden po cerkveni šegi s sv. zakramenti. V Milanu je zavládala takrat bitka žalost; tisto noč, ko je umiral, ljudje zavoljo skerbi in strahu niso spali. Pokopan je v Milanu v veliki cerkvi pred stopnicami, ki derže v kor. Grobni spominek ga priporoča v molitev.

Izversten škof, vnet dušni pastir, velik svetnik je sv. Karol Boromej zasijal kakor svitla zvezda na nebu sv. Cerkve: Z izgledom in djanjem je pokazal pot, po kateri naj se obnovljuje sv. Cerkev, in moč njegovega izgleda je bila tolika, da je sto in sto drugih škofov ter dušnih pastirjev navduševala. Sv. Karol Baromej je povsod v veliki časti, prištevá se po pravici naj večim škofom, primerjajo ga sv. Ambroziju. Vsa določila o milanskih škofovskih shodih so zbrana v velikih bukvah: „Djanja cerkve milanske.“ Sloveči so govori (6), ki jih je imel v provincijskih zborih.

L. 1884 se je radovala milanska nadškofija slovesne tristoletnice od njegove smerti. Nam pa naj bode

spomin na velikega škofa v spodbudovanje k gorečnosti v vsem dobrem, in v posnémanje njegovega svetega življenja.

Dr. L.

Kako potrebna je resnica in kako lažnjivo časníštvo.

I.

Kakor je oko stvarjeno za luč, uho za glas, tako je zmóžnost našega spoznavanja samo za resnico vstvarjena, in samo v nji najde terden stober in mir. V našem notranjem deluje brez miru neka skrivna, čeznatorna moč, katera nas velikokrat tudi zoper našo voljo k resnici vleče; zato celo laž in zmota zamore le takrat kaj opraviti, kadar se pod plaščem resnice prikrade k človeku. Kako prijazna se n. pr. dela mesénost, poželjivost, da serce okani in človeka goljufá! V nas je nekako nerazrušljivo nagnjenje k resnici in k dobremu. O nobenem času in na nobenem kraji ne najdemo človeka, kateri ne bi ljubil in ne iskal resnice, ako ne resnično, pa vsaj videzno. Popolnoma zaveržene, sata nove natore bi moral biti človek, da bi hudobijo kakor hudobijo ljubil in zagovarjal. Resnice išče otrok v svojih sicer velikokrat radovednih vprašanjih; išče je učeni po starih bukvah, išče je sodnik s pomočjo natančne preiskave njemu v obsodbo izročene stvari in dogodka. Še celo hinavci, dvomljivci, materijalisti (grudomoljci) in ateisti (brezbožniki) in vsi priverženci zmote se rotijo, da resnice iščejo! Tudi vsi, kateri laži in pravljičice trosijo, govoré le, da so resnični in resnicoljubni: taki učeni in njih priverženci hvalijo in slavé laž pod odejo resnice, ker le predobro vedó, da le na ta način v imenu resnice si pridobé prijateljev in priveržencev svojim krivim in lažnjivim naukom. Ni ga človeka na zemlji, kateri bi se mogel popolnoma odtegniti oblasti resnice.

II.

Pripomočki, da se resnica spozná.

Človek vendar ne more resnice spoznati, akoravno ima do nje neko nagnjenje, ako mu resnica sama spoznanja ne vzbuja, ne oživlja in rodovitnega ne stori. Naš duh je podoben zernu, katero mora imeti vlage in gorkote, ako hoče kaliti, korenine pognati, cvesti in sadú obroditi. Voda in gorkota, ki to čudežno zerno človeškega spoznanja gojite, grejete, oživljate in zorite sad, ter spoznanje resnice, pa pogled na ta svet in v knjigo stvarjenja, katero Bog vsak trenutek pred nami odpira.* Med vsemi sredstvi, kateri zamorejo iskro našega pravega spoznanja zbuditi, je beseda gotovo najboljša. Beseda nareja in vzbuja spoznanje resnice po naj bolj natorni, naj hitrejši in naj boljši poti.

Neposrednji, naravni in naj navadnji posrednik besede je glas, izgovorjeni glas. Potreba in večja delavnost je namesto natornega znamenja besede iznašla drugo znamenje, in postavila ga je na njegovo mesto, namreč pisano znamenje, ali kakor pravimo spise. Na ta način so iznašli pot, po kateri je mogoče tudi z očesom resnico spoznavati, katere bi s samim ušesi ne mogli doseči. Spisi, kateri se za najbolj pripravne cenijo, določujejo, omeje in vtelesijo misli, jih vstanové in tako rekoč vkopljejo v naš duh. Spisi, ki tako rekoč mislim podelé meso in kri, so vedno pred očmi, ter se na ta način vtisnejo globokeje naši pameti.

*) To, kar je nevidlivega na Bogu, spoznamo po tem, kar je stvarjenega, kar je nevidnega na Njem, vidimo od vstvarjenja sveta na vstvarjenih rečéh, namreč, njegovo večno moč in Božje bitje, ter nimajo izgovora. (Rim. 1. 20.)

III.

Moč spisov.

Tiskarstvo, katero je dandanes tako silno razširjeno, daje nam sredstvo, s katerim besedna znamenja in tako besede same čudovito urno lahko razglasujemo in po vsem svetu naznanjamo. Sedanja doba je časnikarstvo z lahkoto, hitrostjo, popolnostjo, z malimi stroški izrekovano ter govorjeno besedo daleč prekosilo. V malo dneh natisne parna tiskarna knjigo v tisoč zvezkih. V malo urah natisne 60.000 iztisov kacega časopisa v velikanškem formatu*) in jih razširja s pomočjo parnikov, železnic in pošt v dveh do treh dneh po vsej Evropi, po velikih mestih in tergih, po palačah bogatinov in kočah delavcev; položi jih pred prestole, kakor tudi na mize tergovske.

V zadnjih letih se je po Evropi vsled tiskovne prostosti razlila cela povodenj bukev, romanov, časopisov in drugih tiskovin. Samo v Italiji izhaja blizo tisoč časnikov. Ako vsak časopis razpošlje 10.000 iztisov po mestih in deželi, tedaj jih v preteku malo ur bere 100.000 ljudi. Večinoma so pa glave teh bralcev popolnoma nezmožne resnico spoznati, toraj se navzamejo duha časnikarjev, verujejo v njih nauke in misli, navzamejo se njihovih strasti.

In kako malo je med temi dobrih na podlagi resnih študij spisanih, še manj pa naročnikov na dobre liste! Oni stanejo silo truda in časa, pa saj tudi velika množica čitateljev nima daru in ne volje, in tudi ne razumeva, da je dobrih spisov potreba in da bi bilo koristno jih razširjati. Ljudje si hočejo za malo ceno vednosti pridobiti; toda malokateri pogleda, ali so pa tudi zastopniki prave vednosti? Večinoma ne gledajo na to, da bi bili zares temeljito izobrazivni, ampak da so le na videz. Za večino je toraj tako časnikarstvo kakor nalašč. Ono jim je vsakdanje, najljubše in zaradi navade neogibno potrebna dušna hrana za vse, kateri znajo brati: na ta način je časnikarstvo začelo spodrivati vsako drugo poučevanje, toraj tudi vsako drugo odgojo.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Jelšan. Dne 7. t. m. zjutraj ob 6 $\frac{1}{2}$ je zaspal v Gospodu daleč okoli znani starček, veleč. gosp. Val. Pušavec, zlatomašnik, župnik in dekan Jelšanski. Ranjci gosp., roj. l. 1808 v Šenčurji na Gorenjskem, je služil več kot 51 let v Gospodovem vinogradu. Bil le malo čez leto duhovni pomočnik v Zdrenji, potem farni oskerbnik v Vermu, v Paznu, in v Volovski na Istorskem, dalje 13 let duhovni pomočnik pri novem in starem sv. Antonu v Terstu, naposled le 2 meseca manj kot 34 let kot župnik in dekan v Jelšanah.

Preskerbel je v Jelšanah novo lepo duhovno stanovanje. Že zadnje leta, ki so vsi njegovi verstniki počivali v hladni zemlji, ali v pokoju se nahajali od trudopolnega delovanja, se je ranjki gosp. prizadeval, da je bila cerkev zvikšana in zdaljšana, da je dobila nov zvonik iz rezanega kamnja, kar je stalo za ubožne tukajšne razmere obilno svoto čez 14000 gld. Nov veliki zvon, nove klopi pričajo, da ranjki gosp. dekan ni rok križem deržal.

*) „Times“ tiskajo se vsaki dan v 60.000 iztisih; Rochefortov dnevnik poteje vsaki dan v 200.000 iztisih po Franciji, katere lahko primerjamo z užigalnimi raketi, katere pošilja po svoji domovini! Cerkev sovražni listi so, žali, presegli dobre, kar zadeva število bralcev, kakor tudi izdajo; in ravno eni naj slabjših so najbolj razširjeni.

L. 1883, kvaterno nedeljo v jeseni je imel preč. gosp. slovesno zlato mašo. Že takrat se mu je poznala mala oteklina na vratu, ki je postala vedno večja in večja; kri je tekla iz rane celo léto, mož je vidno pešal in hiral; a vedno upal, da mu bo bolje. Voljno in vdano je prenašal težavno bolečino, dokler ga ni rešila smert zemeljskega terpljenja.

V mladostnih letih je bil gosp. dekan nadarjen v jezicah, govoril je razun maternega jezika dobro nemško, italijansko in hervaško, znal francosko in razumel češko, poljsko, angleško, celo novogorško. Živel je v ubožstvu, umerl ubog. Sodil ni nikogar slabo, Bog bodi tudi ranjcemu milostljiv Sodnik. K zadnjemu počitku 9. t. m. ga je spremilo 13 gg. duhovnov, med temi iz Ljubljanske škofije, katerim bodi za njih prijaznost očitna hvala. Ljudstva je došlo tudi iz sosednjih duhovnij mnogo, Bisterca in Kastavščina je skazala ranjcemu dekanu zadnjo čast. Imel je gospod zadnje leta več grenkih ur. Bog mu daj večni mir, in luč nebeška naj mu sveti!

Iz Amerike. St. John's Abbey, 23. grudna 1884. (Sin materi.) Veste, ljuba mati, jaz sem sedaj v novicijatu — do 4. julija 1885. Ta dan, ako je Božja volja naredim obljubo za 3 leta. Perva prošnja, katero imam sedaj do Vas, draga mati, in moja priserčna želja je ta, da saj teh šest mesecev za-me molite, in sicer goreče molite, da bi tako vzvišeni poklic srečno dosegel. Lejte, pol leta sem že prestal z Božjo pomočjo, in upam, da ste marsikterikrat kak Očenaš k ljubemu Bogu za-me zmolili...

Prosim Vas, nikar mi ne zamerite, ker Vam zdaj skor nič ne pišem. Slišim, da se ne spodobi med tem letom vedno pisma pisati, kar tudi drugi pravijo... to duha raztresa. Vi pa lahko pišete, kader hočete. Po doveršenem novicijatu bom lahko bolj pogosto pisal. Kar mi pišete novega, sem morebiti že vse prej vedil. Sej vedno dobivam „Danico.“ Razun mene so tu v novicijatu še štirje drugi, namreč 2 Slovenca B—n in K., in 2 Nemca. Zimo imamo pri nas tudi precej hudo, snega pa ne toliko.

Draga mati! zelo srečnega se štejem, da so me vis. čast. g. opat v novicijat sprejeli. Ah, pa to še ni vse! Koliko bolj mirno vest imam sedaj in koliko lažje za svojo dušo skerbim. Verjemite mi, ljuba mati, da se večkrat spominjam Vaših besed, ki ste mi jih tolikrat na serce polagali. Pač resnične so bile! — Ko sem bil 3. julija, dan poprej predno so me preč. opat preoblekli, pri kranjskem č. P. V. dolgo spoved opravil, zdelo se mi je, kakor bi se mi bil velik kamen od serca odvalil. Dovoljeno nam je po trikrat na teden pristopiti k sv. Obhajilu...

Razgled po svetu.

Rim in ves katoliški svet! Pariški časniki pripovedujejo, da rimski časnik „Journal de Rome“ je sprožil misel za neko „Ligo“ ali zvezo v prid obnovljenja svetne oblasti papežev. Novi katoliški časnik, imenovan „Katoliška družba“ (Die katholische Gesellschaft št. 2) na Dunaju, k temu pravi: Mi imenovanemu dnevniku iz cele duše čestitamo k tej preizverstni misli, in nagovor sv. Očeta Leona XIII o Božiču je le preočitno pokazal, kako času primerna zares je ta misel. Ta „Liga“ bode boje po vseh deželah rodila odbore in eden taci se je že sestavil v Parizu, „Rue de Louvois??“ Naloga mu bode, tej misli pot pripravljati in zbuditi gibanje, čigar cilj bode, po diplomaških ali družih potih obnovljenje svetne oblasti papežev zmožno storiti.

G. Arno J. Mayer, izdajatelj lista „Kat. družba,“ pravi, da je kar precej jél dogovarjati se z družbo v Parizu in da ne bode nič opustil, da se ta zvišeni cilj s postavnimi, poštenimi, vstavnimi in katoliškimi pomočki zares doseže, in pravi dalje:

Le hoteti je treba!!!

Z velikim navdušenjem kliče:

„Jawohl, wir Katholiken sind Schuld daran!“

Pač res, mi katoličanje smo tega krivi!

Mi milijoni katoličanov!

Mi, ki se štejemo k gospodovavni veri!

Mi, ki smo v toliki večini, da vse drugo pred nami zginja!

Mi, kterim se ima dežela za vse velike naprave zahvaliti!

Mi, ki se nobene še tolike darežljivosti ne ustrašimo, ako veljá: za vladarja in domovino!

Mi, ki se vselej bojujemo v prvi versti, ako gre za naj višji dobrote človeštva!

Mi, ki smo domovini dali naj slavniji sinove!

Mi, ki nam je samo volje treba, da vse dosežemo!

Mi, ki se framasonom prostomišljakom dajemo ostrašiti, v kozji rog vgnati!

Mi, ki smo psovka svojim prederznim sovražnikom!

Mi, ki si v hlapčevski podverženosti čast iz tega delamo, da nam na skrivljenem herbtu derva sekajo!

Mi, ki smo hladnokervno gledali in gledamo, kako nam tla spod nóg odtegajo!

Mi, ki svoje sovražnike dobro plačujemo, da nas naših pravic oplenjajo!

Mi, ki smo svojemu nasprotniku orodje dali, s kterim nas v mesnico vleče!

Mi, ki vse pozabimo in se ničesar nismo naučili!

Mi, ki se ne moremo iz smertnega spanja izkibacati!

Mi, ki vedno tarnamo, pa nič ne storimo:

Mi smo tega krivi!

Mi smo krivi, da v tako prevladajoče-parlamentaristi državi, kakor je avstrijsko-ogerska monarhija, volja večine ne more priti do veljave — nikjer ne v javnem življenju — zakaj povsod brezbožna, nekeršanska, lažiliberalna manjšina nas spodbija — in žali, da z vspehom!

Deržali smo roke križem.

Pustili smo, da nas je povodenj zagernila.

Sadaj vpijemo, tarnamo — sadaj, ko je morebiti že pozno!

Pozno? — morebiti vendar ne — ne, nikakor ni prepozno!

In zopet:

Ljubi katoliški čitatelji, poslopje že gorí... framasoni in prostomišljaki ogenj podpihujejo, brezboštvo in preširnost piha na vse usta...

In mi?

Mi kričimo: Gorí!

Pa ne gasimo!

Udelujemo, tarnamo, tožimo.

Pa ne pomagamo!

Mi ne pomagamo sami sebi, mi milijoni katoličanov!

Mirno smo gledali, ko so se naše šole golile verskega značaja; gledali smo, kako so po naših univerzah „tradirali“*) protestanski profesorji; vñemarno smo gledali, kako so se s katoliškimi vstanovami podpérali in dosegali protikatoliški namen; in mi hladno gledamo, da sveti in vzvišeni poglavar katol. Cerkve, papež v Vatikanu mora živeti kakor jetnik.

Pisavec še dalje spodbuja k delu za imenovani cilj, pa s pristavkom: le s postavnimi, poštenimi,

vstavnimi pomočki, in pravi: „Pokažimo vendar vsem sovražnikom katoličanstva, da smo sicer dremali, pa nismo mrtvi... le kličimo milijoni katoličanov: mogočni na zemlji, kterim je v rokah blagor in gorjé narodov, bodo veliko raji poslušali glas milijonov, kakor pa glas dozdevnega liberalizma, ki derví v rudečkarstvo (komuno) in nihilizem.“

V Solnogradu hočejo katoličani napraviti katoliško univerzo (vseučilišče). Ko so druge, s katoliškim denarom svoje dni vstanovljene visoke šole svoj izvirni namen po framasonskem vpljivu pogosto zgubile, je to povse pamečno, modro in potrebno; toda framasoni so že začeli pisano gledati, godernjati in cviliti. Zakaj? Zato, ker so sovražniki križa. O nekem sleparji, ki je mnoge premožne in ubožne ljudi za tisuče in tisuče ogulil in ožulil in denar zadegal in zapravljal, potem pa po Iškarijotovo in po mevžarsko sam sebi življenje vzela, — o tem nesrečnem človeku se pripoveduje, da je prav divje in grozno pogledoval, kadar je šel z drugimi memo križa in so se tovarši odkrivali pred križem (on, se vé, da ne). Tudi nevošljivci katoliških šol imajo tako grozo in strah pred vsem, kar v šoli ali zunaj šole na križ spominja in od tod jeza zoper katoliško univerzo, ki je sicer še ni, pa bode ako Bog hoče in katoličani ne omagajo. — Enako katoliško univerzo napravljajo v novem svetu — v daljni Ameriki, in v strah sovražnikom križa je boje ena sama katoliška deklica podarila 300.000 dol., za ta namen kar pa framasone grozno skelí in péče!

Madjarski prostomišljaki imajo zmeraj kaj zoper katoličanstvo. Nedavno so se vtikali v katoliško spoved kdaj še le — silo pozno! — da smejo otroci v prvo jo opraviti. Lansko leto so hotli po vsi sili katoliški zakon pojuditi. Zdaj segajo že čez mejo in so se spravili nad škofa Strosmajerja in njegove bogoslovce! Prepad in propad že strašno zijá, — Bog obudi v tej nesrečni deželi zopet kaj več duha sv. Stefana!

Dunaj. Poslanci so se 19. t. m. zopet sošli v državni zbor. Med mnogimi vladinimi predlogi, ki jih bodo imeli poslanci obravnavati, je tudi postava zoper anarhiste (sovražnike redne vlade), pa postava za stran rabe smodnika, dinamita in sploh rečí za streljanje. Zares času primérno. Predlog se glasi za ostro ječo na vse žive dni, kdor bi s takim orodjem bližnjemu vzrokoval smert; na smertno kazen pa se glasi, ako je hudodelnik zamogel previditi, da bode nasledek njegovega početja bližnjega končal. Hude kazni zadevajo tudi naročevalce, hranivce tacega orodja, deležnike pri taci rečéh itd.

Oziroma na družbinske shode morajo prepovedati se taki shodi, pri kterih se sme misliti, da imajo socialistiške ali rovarske namene, razgnati pa se, ako se pri obravnavah enake rečí pokažejo. Ostro kaznovani bodo vdeleževavci pri prepovedanih shodih, kakor tudi tisti, ki prostore k temu dajo.

Tudi tiskarne, bukvarne, posojilnice rovarskih spisov, bukev, brošur ima zadeti huda kazen, in ne manj gostilne, ki bi bile gnezda za take shode.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanja in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanje in vse pošastne pregrehe in velike nesreče.

*) Po tej latinki je najberže skovana jugoslovenske „predavati“ namesto učiti, razlagati

— Že dolgo časa me terpinčijo hude težave v želodcu, zoper kar sem vsakere zdravila zastonj poskušal; serčno se toraj priporočam spoštovanim udom v bratovsko molitev N. lj. G. presv. Serca za pomoč, v kateri namen sem začel tudi 9dnevno opravljati. Ako bom uslišen, hočem to hvaležen po „Dan.“ razglasiti drugim v spodbudo. — Priporočam se v molitev udom bratovščine lj. G. presv. Serca neka na duhu bolna oseba, da bi ji Bog zdravje povernil. — Divjašk gospodar, pijanec itd. za pobiljanje. — Mati prav priserčno priporočam svoja dva sina, da bi jima Bog zavoljo Jezusovega Imena dodelil pobiljanje in v ta namen daruje 20 kr. za Marijaniše, 20 kr. pa za dijaško kuhinjo. — Dosega nekega dobrega namena. — Bolan duhoven za pomoč.

Zahvala.

Zahvaljuje se bolehen duhoven, da se mu je na priprošnjo N. lj. G. zdravje zboljšalo in za mnogo prejetih dobrot. —i—

Neka oseba naznanja serčno zahvalo za dobljeno zdravje in za pomoč v tiskah in britkostih. —l—

Koledar za prihodnji teden:

26. prosenca. S. Polikarp. — 27. S. Janez Zlatoust. — 28. S. Pavlin. — 29. S. Frančišk Salez. — 30. S. Hipolit. — 31. Prenesenje s. Marka evangelista (iz Aleksandrije v Benedke). — 1. svečana. Nedelja Septagesima ali prva predpepelnična. S. Ignacij m.

Listek za raznoterosti.

† V Velesovem je bil presladkega Imena Jezusovega nedeljo čast. g. župnik Bl. Ulčar ravno pred pridigo v zakristiji od mrtvuda zadet in je tudi precej umerl. Pogreb je bil 20. t. m. dopoldne ob 10. Ranjki je bil že zlatomašnik. Rojen je bil l. 1809 v Breznici, posvečen 27. mal. serp. 1833. R. I. P.

Grof Hohenwart je od presvitl. cesarja izvoljen predsednik naj višega poštavnega dvora.

Katoliška družba ima prihodnjo sredo (28. t. m.) ob šestih zvečer v svojih prostorih letni shod za leto 1884. Vljudno se vabijo društveni moški udje in prijatelji.

Vojak, bivši v dijaški kuhinji.

Moj dobrotnik!

Veže me hvaležnost, da Vam k Vašemu godu čestitam. Res pozno spolnujem svojo dolžnost, pa ni mi bilo prej mogoče. Imamo vedno toliko opravila, da ni časa za pisanje. Vadimo se vedno od jutra do večera, ali pa se moramo snažiti. Ob nedeljah pa imamo prosto, da ne gremo na vajo, doma pa tudi nismo popolno prosti. Ali ono nedeljo smo imeli celi dan opraviti s „paradno obleko,“ ki smo jo pomerjavali, danes pa imam več časa.

Vošim Vam vsega dobrega v obilnosti, terdno zdravje in dolgo, veselo življenje, da bi mogli še dijake podpirati in poučevati, kakor ste mene, za kar se Vam prav lepo zahvaljujem. Želim tudi, da bi vsi, katerim dobrote skazujete, se tega zavedali in Vas veselili, da bi porabili priliko in čas prostosti, dokler jih ne dohiti vojaška suknja. Tukaj se mora dosti prestati in preterpeti, posebno še če gre od dveh strani; če gerdo govore in če mu terdo gre. Tukaj so nekateri taki suroveži, katerim ni noben izraz pregerd in nobena

beseda sveta. Tako govorjenje je tudi po naših postavah prepovedano, samo da bom zdelal ta oddelek, da se laglje pritožim, potem pa ne bom molčal. Toda med novinci se tako ne prigodi, ti morajo biti tiho, če jim jaz rečem: toliko so me že povišali, sem namreč namestnik „Zimmerk.“ — Tudi molijo nekateri, oni dan je še celó nek višji rekel, da ni gerdo moliti, — da ni treba pozabiti Boga! To se redko dobi pri nas. Saj pri drugih regimentih, še celo pri našem polku, pri nekaterih kompanijah ob nedeljah eksercirajo. Pri nas so štirih narodnosti ljudje, smo Slovenci, Hervati, Nemci, Lahi.

Zahvaljujem se Vam še enkrat za Vaš blagi trud, za Vaše dobrote in nauke; naj Vam Bog vse obilno poverne na onem in na tem svetu. Hočem se ravnati po naukih, ki so v knjižici „Kerščanski junak, ali molitvene bukvice za slovenske vojake,“ katero ste spisali Vi, in jo ima nek novinec; spisana je 1852 leta v Ljubljani. Če bi se mogla ta knjižica še dobiti, jaz bi jo rad imel. (Je že vsa pošla; pa ima se zopet natisniti, in tedaj jo dobite.) —8—

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: G. Tom. Pirnat 15 gld. — Preč. g. dek. J. Kogej 1 gld. 45 kr. — Č. g. M. Jereb Jav. 3 gld. — Neimenovana dobrotna družina 7 gld. — Čast. g. J. Kapuz 2 gld. — Čast. g. župnik Martin Narobe 5 gld. — Star prijatelj in dobrotnik mladine in starine 50 gld. — Čast. g. župnik Fr. Dolinar 4 gld.

Za cerkev v Želimljah: Čast. g. župnik Mart. Narobe 2 gld.

Za kapelo v Marijanišču: Poslali iz Zagreba: G. kanonik dr. Rumpler 5 gld. — G. Bauer Franjo s soprogo Barbo 5 gld. — G. Mat. Štefančič 1 gld. — G. Lukič 2 gld. — Gospdč. Frančiška Zaverl 1 gld. — Gospdč. Marija Hostnik 1 gld. — Preč. g. dr. Matija Leben 10 gld. — Č. g. prof. dr. Janez Semen 3 gld. 80 kr. — G. J. Jurič (iz Rudolfovega) 8 gld. — G. Tom. Pirnat 225 gld. — Preč. g. Šim. Pogačar 100 gld. — Č. g. župnik Jan Kaplenk 20 gld. — G. Sim. Žužek 5 gld. — Gabriel Weiss 5 gld. 50 kr. — Marija Vider 1 gld., Ana Vider 1 gld., Lucija Vider 50 kr. — Iz Kranjske Gore 2 gld. — G. Fr. Kušar 1 gld. — Čast. g. župnik Mart. Narobe 2 gld. — Čast. g. župnik Mat. Jereb 2 gld.

Za sv. Detinstvo: Čast. g. kapl. Janez Janežič z Grada 8 gld. — Čast. g. kapl. Fr. Gregori z Breznice 1 gld. 80 kr. — Čast. g. Fr. kapl. Kregar z Radolice 20 gld. — Čast. g. kateh. Ant. Keržič 50 gld. — Čast. g. kapl. Ant. Šmidovnik z Žužemberka 40 gld. — Mar. Franc 1 gld. — Franca Marec 50 kr. — Mar. Jankovič 72 kr. — Čast. g. kapl. Fr. Perpar iz Trebnjega 5 gld. — S. Podbrezja 40 gld. 60 kr. — Čast. g. Sim. Ažman 2 gld. 50 kr. — Preč. g. J. Rozman 10 gld. — Čast. g. župnik Mart. Narobe 2 gld. — Čast. g. Fr. Dolinar, župnik v Horjulu, 25 gld.

Za sv. Očeta: G. Tom. Pirnat 5 gld. — Tretji red Celjake skupšine sv. Očeta Leona XIII za novo leto 44 gld., ter prosi sv. blagoslova. — Z Verha 2 gld.

Za afrikanski misijon: Neimenovana dobrotna družina 15 gld. (za zamurske otroke). — Iz neimenovane roke z Dolenjskega 4 gld. 90 kr. — Zbirka v Horjulu 4 gld. — Iz Idrije po preč. g. dek. J. Kogej 15 gld. 55 kr. — Z Verha 1 gld.

Za misijonarje P. Polikarpa Anastasiada v Carigradu: G. Tom. Pirnat 15 gld. — Neimenovan 1 gld. (Dragi dar. prth.)